

և աստիճանները և ուժը կատարելագործող տեղը
այսինքն անանկ որ՝ առաջագ ալ բնու չհասն-
ալով կրնան հարգուիլ իր զորքը անխափան կրկա-
տարի և չհասն այս տարուան 22ին իմ աչքու տե-
ածո այս և և ես ինչպէս տեսայ նե՛ փոխ-
ան հոգի ալ ինձի պէս տեսան և ի՛նչ որ պէտք
կայ նե՛ պատարաստ են բանին ճշմարտութիւնը
կրկնաբէ հաստատելու : Եւ ալ այս պատմու-
թիւն կը հրատարակեմ . պէտք եղած խորհրդա-
տեսիւնները կարողացողին կրկնապատ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նոյեմբեր 4 :

Օսմանեան խորհրդարանը՝ քաղաքականութենէն
բաց ըլլալով ներքին գործերուն վրայ որ դեռ կը
գտնուի իր իրերով ծանուցելու էր . բայց այս ատ-
անկէ մէջ քանի մը պաշտօնատարներու փոփոխու-
թեանց վրայ կը դարձայր . որ մենք ալ կրկնութեամբ ծա-
նուցանելու հասարակութեան :

Այնպէս ամսոյս վերջին իրիով Ապրիլի 19ին հը-
րատարակուի մը հետագայ փոփոխութիւնները եղան .
— Պատերազմի խորհրդարանին նախագահն Ալ Բեմա-
թալ Ալի Եփենդի փոխան արդարութեան Բարձրագոյն
տեսնին նախագահ անուանեցաւ . միջիւրութեան
տեսնանով՝ Բարձրագոյնի Կեֆէնի Լճակի փա-
լայն տեղը :

— Պատերազմի խորհրդարանին տեղում Ալ Բեմա-
թալ Օսման փառայն նոյն խորհրդարանին նախա-
նոր անուանեցաւ :

— Ալ Բեմա Պիլի Եփենդի փառայն երկրաբանի որ Բարձ-
րագոյնի Վուզը գնաց սովորական արարողութեամբ
կը նոր պաշտօնը սկսու փարելու :

— Արտաբերական արիւշ հրովորակով մ'ալ նոյն մ-
եր 2ին հետագայ փոփոխութիւնները եղան :

Բարձրութեան Բարձր . առեւտրին տեղում Ալ Բեմա-
թալ փառայն Լ. Ֆրանք նալ ըրր տեսնանեցաւ . Բի-
նալի պէն տեղը . որ դիտապետ (տեֆէկէր Էփենի)
խուր էր :

— Բարձրութեան արտաքին գործոց պաշտօնատար Ալ Բեմա-

Կեֆէնի փառայն արդարութեան Բարձր . առեւտրին
տեղում դրուեցաւ փոխանակ Լաւրոյ փառայն :

— Բարձրութեան Բարձր . առեւտրին տեղում Ալ Բե-
մաթալ . Պարիս Էփենդի Լաւրոյ պաշտօն անուա-
նեցաւ . Լ. Էփենդի տեղը՝ որ Առաջանգնապալին
կանչուեցաւ :

— Ալ Բեմաթալ Էփենդի Էփենդի Ալ Էփենդի . դե-
պան որոշուեցաւ :

— Բառաստեղծոց արդարութեան նախկին վերա-
կացու Պարիս Էփենդի Պարիս տեֆէկէրաւոր անուա-
նեցաւ :

Լ. Յս պաշտօնակալները հինգշաբթի որ Բարձր .
Վուզը գնացին՝ որ Բարձրագոյնի փոփոխուելու
իրենց նոր պաշտօնը փարելու հաստատի հրամանը
տեսնուի :

— Լ. Յս շարժել զանազան տեսիլեանց զեպաններ-
ը իրենց հետեանը ընտրով՝ նոյնպէս Լաւրոյ Լաւր-
մեպաւան Լաւրոյ և Էփենդի Արապան Պարիսարդ-
ները և հրեայ Բապալին ըստ սովորութեան արարողին
գործոց նոր պաշտօնատար Ալ Բեմա . Է Էփենդի
ին մտքը գնացին անոր նոր պաշտօնը շորհարակա-
համար :

ՔՐՏԱՆԻ ԵՒ ԻՐԵՐ
ՊԵՐՍՊԵԿՏԻՎ

Մայիսի 12ին գիշերը մեկ ստեղծել զեանու-
շարժ մը եզեր է Սպահան և շատ զեղեցիկ շէնքեր
կործաներ են : Շէնքն ըստած գեղեցիկ և մեծ միջ-
կիւնին ալ մեծ մասը գեղեցիկ և անցեր : Եւ արժեք ոյն-
քան ստատիկ է եզեր՝ որ մինչև Տ. ըրդայ իմացուեր է :

— Տ. ըրդայի հայոց դպրատունը շատ յաջող փ-
ճակի մէջ է : Արապան Էփենդի Ալ Էփենդի Կարապալար
որիւր կրկնել եկեղեցականներ հետը անելով
Վեհարան գնացեր է Է Էփենդի տեսնելու . և հայոց աղ-
ղին վեճակը աղեղեցնելու կերպերը ՚ի դարձ գրուե-
լուն համար՝ անոր ազդերունը ընելու . և յոյս կայ որ
Է Էփենդի ասոր ինչորը եւ չի դարձաներ :

Էրդարեւ յիշուի Արապան Է. սալարդը՝ մեծա-
պէս երախտապարտ կոչուց բոլոր պարսկաստանի
հայազգիները . որոնց՝ ամեն կերպ հայրական իմա-
տարկութիւնը դարձի դրու . և որ մեծ է ամեն տեղ
դպրատուններ հաստատելով՝ և եղածներն ալ բա-
րեկարգութեան մէջ խօսելով :

և իրենց սովորութեանը պէս՝ մարմնը ոյն տեղը
զեանին վրայ ձգեցին : Եւ դարձած ատենին՝ ասոնց
մէկը անբողոշութեամբ մը ետին դարձաւ նայեցաւ .
տեսաւ որ՝ ոյս ըսած աստուածուհիին հոս անկը
եկեր է . և մարդան մարմնը ուտելու սկսեր է .
աստուածուհին՝ ասոր տեսնուելուն վրայ նկատու . և
այն ատենին իրեն պաշտպանութիւնը անոնց վրային
վերցուց . երգում ըրաւ որ՝ անկեց կարք անոնց մե-
քուցած մարդոցը մարմնին պատաս մը միս անգամ
բերանը չի զնկ . կարք ըրած երգումը վրայ զոյս-
ցաւ . բայց եւ չի կրնուլ անելուն համար՝ Տարք
մտածեց . իր կըրպակն ծովակը ըստած սոխորներուն
մէկը անոնց տաւա . որ միշտ զեանը անով փորել
և խոստացու որ՝ ոյն տեղը որքան տուն որ դարձա-
ծին՝ ամենին չի մարի : Եւ աստուածուհիս որքան
զեղ և մարդու միս անող ալ էր նե՛ երգումով տաւած
խոսքը եւ անկը իրեն սովորական ըրած գործէն ա-
ւելի զեղ կրեպեր . հիմա հոս շատին քով պտեղ-
ւած խեղին յարմարելով՝ խոսքին վրան չի կենալը
անկի իտիպելու ըլլար նե՛ իրեն ծամկիւր տեղը կը-
մար . և Պանսկիաներն ալ՝ իրենց շարադրու-
թեանը պաշտպան և ըրածին ծածկող չէին ունե-
նար :

Բաստուածուհին իր կուշան ալ բացաւ . կողին սու-
կարներուն մէկն ալ համեց անոնց տաւա՝ որ իրեն
զանակ դարձան . և ասոր համար ալ խոստացաւ
որ՝ աշխարհի վրայ գտնուած բաներէն բան մը

Բաստուածուհիս ոյն կողին դպրատուններուն կատարա-
բարութիւնը (ինչպէս որ ազգիս մէջ շատ տեղ) երկելի
ու հարուստ մարդու մը կը յանձնուեր . և գրեթէ
դպրատուններին՝ ըստ սովորութեան առաջ շարժուելուն
պատճառներուն մէկն ալ այն էր . բայց խոհեմափայլ
Արապանը՝ նոյն դպրատունց միայն եկամտին և
ծախքին անորմութիւնը՝ յանձնեց երկելի անձինք-
ներուն . և դպրատունց մէջ պէտք է զոտ կատարա-
բարութիւնն ալ՝ մէկ կամ երկու գիտնական անձունց
յանձնելով :

Եւ շուրջ շատ զուգի կարգադրութիւն մըն է այս .
ինչպէս որ հիմայ Առաջանգնապալայ Պէշիքապալի ու
Կամալիպալի բարեկարգ դպրատուններին՝ այս օրի-
նակ կատարութեան . ազգիւնաւոր պատմութեան
արդէն զոյց կատան . և ազգիս մէջ եղած որիւր
դպրատուններուն ալ՝ բարի նախանձաւորութիւն մը
պատճառելով :

— Պաշիքա զաղաքին անբարութեանը վերաբերեալ
չինտանքները առաջ երկմուլ վրայ են . և քիչ ա-
տենէն կը լինեն : Բայց շինուածոյն գործածուած
նիւթեր աղէկ և զիմացիուն ըլլալուն համար՝ կը լինա-
ցուի որ՝ մեկ սասանի անձին մը եկանին պէս անոնց
ա մեկ ալ կապի կը փութուի : Եւ ինուածոյն զիմա-
տար Պաշիքին երա իր անխառան բնակարը դնաց :

ԲՈՒՍԵ

Ս. Պետրոսպուրղէն կըրքէն թէ՛ Տերութեան
խորհրդարանը այս վճիռս տաւա և Ս. Էմաիլիան իմա-
գաւոր Ապրիլ հաստատեց . որ սակեց . ետքը թէ
որ յունացաւան Սուսաց եկեղեցի՝ կամ մատուոն
գանուած թող մը հրեց ժողովարան (սինակոկայ)
կամ դպրատուն շինուելու բայց նե՛ եկեղեցիէն կամ
մատուոնէ 100 Էփենդի հետու թող ըլլայ . որ կրն
600 սովորակի :

Պետրոսպուրղի մէջ այս վճիռս եղած ատենները՝
Արապալ քաղաքը Լ. հաստատի կատարութիւնը
հրաման հանեց՝ որ զոյր գրուելու հրեայներուն ընե-
ու երգումը խորին մէջ սա խոսքս ալ եկեղեցի .
՚ի կրքով կրնեմ որ ի՞մ գրողիս չի ձգեմ ու չի փախ-
չիմ . թէ և Ս. Եսայիս աշխարհք եկած բայց՝
— (Ըրդակի օրոգիքը կըրքէ թէ՛ Սուսաց Ապ-

անանկ ըլլան . յարմարեցին ալ ասոր համար աղօթք-
ներ կրնեն . ուստի յարողութիւն գտած տեսնելին
գործերուն ալ տաւա ընծայ կուսան :

Չեմ կրնին անցած կողպատին մէջէն այս երկու
տարիս որ բաժնին հանել զտեսիլէն ետքը՝ ամեն մե-
տն արժանաւորութեանը համեմատ մնացածը մէկը-
րէն բաժնի կրնեն : Վրիսա որ սնդ մեկն ընկերութեան անը
դու թէ հոգին սկսուելով՝ երկու բաժնի անելու
բաներ կուսանայ : Կեղեցի (իւմկը) ըլլալով ձորոց
և եկեղեցի մէկու կէս բաժնի կանէ . նոյնպէս մար-
մնը կատարող և ձորոցը անոնցն ալ բաժնի անելու
տեսնեն : Մարդը մեքու գտած ատենին հոս գտնուող
ները յուն բաժնի կանեն . հոն չի գտնուող ընկեր-
ներուն կէս կէս բաժնի կատարի : Եւ այս բաժնիս ա-
նակ կերպով մը կը լըլըլ որ՝ ամենին տրտուել և
զոտաւ չի լըլըլ մեկնին :

Եւ ան մարդ իր բաժնիը
իւ աղէ նե՛ անանկ կրնէ . սովորաբար պիտո տաւ
մէ՛ զեմերին կըլայ նե՛ գնելու համար՝ անոր կը ձախելն
բան գնոյն 12 մասին՝ մէկին շուք փողը :

Եւ ան մեքուցած մարդերուն մարմնը կտարան-
ին և թաղելուն առ պատճառս կուսան . Կըրպու-
տն որ՝ մեկ աստուածուհի մը՝ որուն մասնաւոր կեր-
պով պաշտուն և պատիւ կը մատուցանեն . իրենց մե-
քուցած մարդոց մարմնը կուտեր . և ասով անոնք թա-
ղու հոգին զիմեր ազատած էր . բարանողներն
ալ չէին իմացուեր : (Որ մը մեկ ծամբորդի մը ծամ-
բան փոխել տուին . տեղի աշխարհքի ծամբորդ ըլին .

չի կրնուլ սակայ գուցուել . ինչ որ կրարեն : Եւ անը
տակէն ետքը ծրուեցաւ . իր հոգան լախին քոնց-
քին ժողովուրդէն (փեղին զընծեփէն) կըտար մը
տաւա . ասով ալ՝ ձեռք ընին անցած մարդը խեղ-
ղելու իշխանութիւն տաւած եղաւ : Եւ Տ. Պանսկիա-
ները այս անձունի պատմութիւնով՝ իրենց ըրած
չարադրութիւնը իրենց ատուածոյն վրայ կը ձգեն . և
հաստակաց ապահովութիւնը ասանկ պատճառան-
քով կուտեն ու կը փութուցեն :

Պանսկիա մը՝ ձեռք անցնելու բոլոր նե՛ ամենին
չի կարողանալով և անբողովով ըրածները կըրպատե-
ւ իրենց մարդու ձիւ ձգելու փարպետութեանը
երեսէն վատարկած անունը իրեն մեծ պարծանք կը-
սեպէ :

Թարգմանեալ Հանգլիականէ :
Հ. Է. Պ. Ս. Ա. Կ. Կ. Կ. Կ.
Չ. Կ. Կ. Կ. Կ.

Թեմալի ընկերութեանը շատ աղէկ և փոքիկ բան
է ալ նե՛ Բայց ամեն ընկերութեան համար չէ . ժամ զե
կընէ զե միայն ըստ ինչեան Բայց Բանը ընելու . այլ
Բարձր ընելու է Բանը :

